

Actualiteiten waterrecht

VMR Actualiteitendag 21 maart 2019

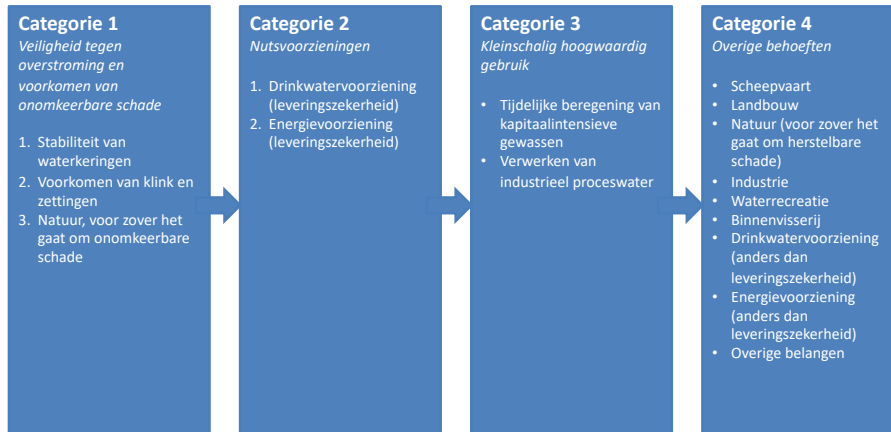
mr. dr. ir. Jasper van Kempen
Rijkswaterstaat / Universiteit Utrecht

Zomer 2018: feitelijk watertekort

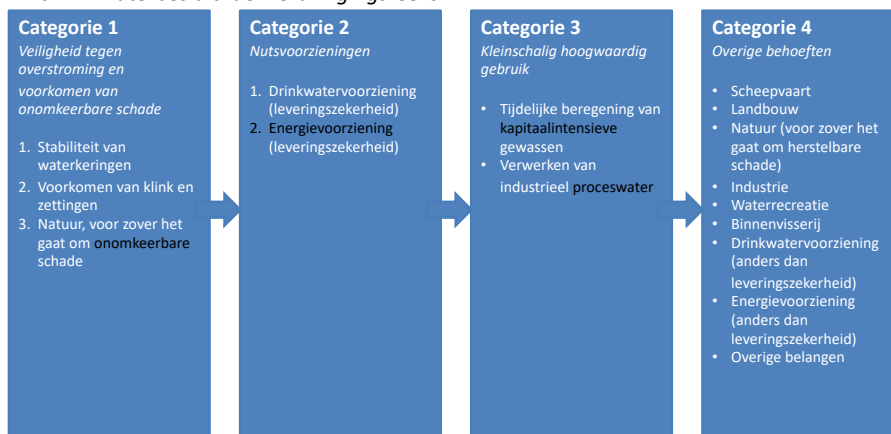
Zomer 2018: feitelijk watertekort

Art. 2.1 Waterbesluit: de 'verdringingsreeks'

Zomer 2018: feitelijk watertekort

Art. 2.1 Waterbesluit: de 'verdringingsreeks'

Zoetwatervoorziening Tholen

HR 16 november 2018, ECLI:NL:HR:2018:2111

AB 2019/36, m.nt. Van Rijswijk; BNB 2019/8 m.nt. J.A. Monsma

- Art. 1 lid 1 Wschw: waterschappen hebben de waterstaatkundige zorg van een bepaald gebied ten doel
- Art. 1 lid 2 Wschw: daarom worden bij provinciale verordening in ieder geval als taken aan waterschappen opgedragen:
 - de zorg voor het watersysteem ('watersysteembeheer') en
 - de zorg voor het zuiveren van stedelijk afvalwater
- Het Hof had nog overwogen dat de zoetwatervoorziening geen watersysteem is en dus geen taak van het waterschap (ECLI:NL:GHSHE:2017:5578, r.o. 5.6 & 5.7)
- HR nu: het watersysteembeheer omvat de zorg voor de waterhuishouding, waaronder het waterkwaliteitsbeheer. Nu de zoetwatervoorziening dient om om te gaan met verzilting, past dit binnen de taak van het waterschap.
- Terechte eindconclusie, maar via de verkeerde band. Tot het watersysteembeheer behoort naast het waterkwaliteitsbeheer immers ook het *waterkwantiteits*beheer, wat ook inhoudt de zorg voor voldoende water van de juiste kwaliteit (zie ook art. 2.1 Wtw: het voorkomen/beperken van waterschaarste). Terwijl waterschap dit nog wel uitvoerig in cassatieberoep heeft onderbouwd.
- Dan de vraag welke financiering rechtmatig is. Zoetwatervoorziening gefinancierd middels een retributieverordening
- HR: op grond van art. 115 lid 1 onder a/b Wschw kunnen alleen rechten worden geheven van degene die feitelijk gebruikmaakt van door het waterschap verstrekte diensten
- Financiering watersysteembeheer loopt normaal via de watersysteemheffing (art. 117 Wschw). Als het waterschap dat als grondslag had genomen hadden de hier in geding zijnde rechten waarschijnlijk wel geheven kunnen worden.

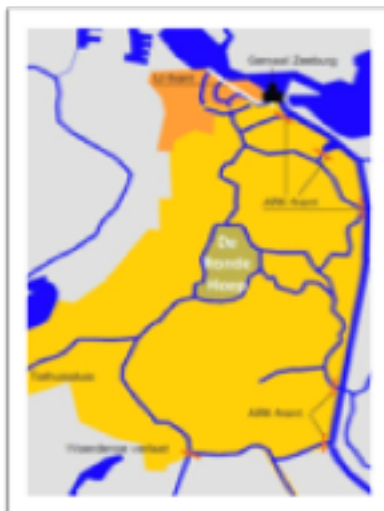
Projectplan zandsuppletie Roggenplaat

ABRvS 6 februari 2019, ECLI:NL:RVS:2019:349

- Mosselkwekers betwisten noodzaak projectplan: Roggenplaat laatste jaren gestabiliseerd
- Eerdere jurisprudentie (ECLI:NL:RVS:2014:3092): voor een project hoeft geen noodzaak te bestaan, wel zorgvuldige belangenafweging
- Nu: Er zijn 3 toetsgronden voor projectbesluiten:
 1. Strijd met het algemeen belang
 2. Evenwichtige belangenafweging
 3. Anderszins in strijd met het recht
- In hoeverre het project noodzakelijk is speelt een rol in het kader van de belangenafweging
- 1: Wat wordt daarmee bedoeld?
 - Dat is een vernietigingsgrond voor hogere bestuursorganen (10:35 Awb) en een toets bij de goedkeuring door GS (5.7 Wtw) bij toepassing van projectprocedure, maar de rechter kan die invulling toch niet maken voor de uitvoerende macht?
 - Wat kan dit anders zijn dan een toets aan de doelstellingen van 2.1 Wtw?
- 2: Die wisten we al (3:4 Awb)
- 3: Wat blijft er dan nog over?
- Noodzakelijkheid als onderdeel van de belangenafweging:
 - Hoe maak je die afweging dan? In hoeverre gaat waterveiligheid voor op economische schade kwekers?
 - Is niet in lijn met ECLI:NL:RVS:2012:BV5083 (r.o. 2.2.6): enkel omdat het bestuursorgaan onweersproken stelt dat een brugverhoging noodzakelijk is ten behoeve van een veilige en vlotte doorvaart van de schepen, is het projectplan niet onredelijk.
 - Is ook niet wat de Afdeling in deze zaak vervolgens zelf doet, namelijk toch de noodzaak zelf beoordelen, los van een vergelijking met de negatieve gevolgen. De minister heeft gemotiveerd dat de suppletie nodig is in het licht van 2.1 Wtw en de kwekers hebben niet aannemelijk kunnen maken dat de suppletie niet nodig is. Dan wordt afgesloten met het oordeel: 'de minister heeft dan ook in redelijkheid *gewicht kunnen toekennen aan* de noodzaak van de zandsuppletie'.
 - Kan bij gebleken noodzaak de belangenafweging wel negatief uitvallen? Toch niet vanwege beheeropdracht van 5.3 Wtw?
- Noodzaak kan dus wel gewoon aangevochten worden. Maar als die noodzaak er is (in het licht van 2.1 Wtw) dan is dat 'per definitie' voldoende gewicht.

Projectplan “Noodoverloopgebied De Ronde Hoep”

Procedure bergingsgebieden

- Art. 1.1 lid 1 Wtw: bergingsgebied: krachtens de Wro voor waterstaatkundige doeleinden bestemd gebied (...) dat dient ter verruiming van de bergingscapaciteit van een of meer watersystemen en ook als bergingsgebied op de legger is opgenomen
- Procedure bergingsgebieden gaat in fasen:
 1. Aanwijzing: planologisch (in bestemmingsplan/inplanningsplan) én in de legger
 - a. Hierdoor ontstaat een duldplicht voor wateroverlast/overstromingen (5.26 Wtw)
 - b. Tegen de planologische aanwijzing staat beroep open
 - c. Tegen de aanpassing van de legger staat nu nog beroep open, maar onder de Ow niet meer omdat beroep in het planologische spoor voldoende is (MvT Inv.w. Ow, Kamerstukken II 2017/18, 34986, 3, p. 351).
 2. Realisering
 - Aanleg en inrichting via projectplan Waterwet tot aanleg/wijziging: beroep mogelijk
 - Met name het plaatsen van in- en uitlaatwerken, de aanleg van vluchtwegen en omdijkingen van binnen het bergingsgebied gelegen bouwwerken
 - Mogelijkheid van gedoogplichten mbt werkzaamheden (art. 5.24 Wtw)
 3. Evt: de regulering van het gebruik van de aangewezen gronden in de Keur
 - met het oog op de doelmatige werking van het bergingsgebied, bijv. het beperken van bebouwingmogelijkheden
 4. Ingebruikstelling (het laten onderlopen)
 - Geen besluit nodig, soms wel feitelijke handeling

De 'grondenfuik'

Gronden die in beroep kunnen worden aangevoerd
(ECLI:NL:RVS:2012:BW3861 en ECLI:NL:RVS:2012:BW3869):

1. Aanwijzing
 - Ligging, omvang, noodzaak, alternatieven, gevolgen, verenigbaarheid met andere functies
2. Realisering
 - Negatieve gevolgen van de werkzaamheden zelf
 - Frequentie en mate van inundatie (ECLI:NL:RVS:2012:BY1693)
3. Evt: de regulering van het gebruik van de aangewezen gronden
 - Niet appellabel
4. Ingebruikstelling (het laten onderlopen)
 - Niet appellabel

Rb Amsterdam 8 januari 2019, ECLI:NL:RBAMS:2019:315 & 316

- Ronde Hoep geen bergingsgebied maar een 'noodoverloopgebied'
- Toch is het door de Afdeling (in 2012) geschetste kader hier ook van toepassing aldus de Rb.
- Dus bezwaren omtrent noodzaak, alternatieven, te verwachten natuureffecten, gezondheidsrisico's voor de dieren zijn door achterblijvend slib, etc. kunnen allemaal niet aan de orde komen
- Vraag is wel of het logisch is om aan te sluiten bij de systematiek voor bergingsgebieden, omdat een noodoverloopgebied geen waterstaatswerk is (*Men R* 2009, 100, noot Groothuijse punt 1) en dus niet in de legger zal worden aangewezen (waardoor de *exacte* ligging alleen in het projectbesluit aan de orde komt)
- Lijkt gezien de ontwikkeling onder de Ow niet onlogisch
- Hoger beroep ingesteld, dat gevoegd met het lopende hoger beroep tegen het bestemmingsplan zal worden behandeld

Overig

Zie t.z.t. J.J.H. van Kempen,
'Actualiteiten waterrecht 2019',
M en R 2019/...